

Motion till riksdagen

1989/90:L810

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Skyddet för företagshemligheter

Vänsterpartiet kommunisterna accepterar inte regeringens förslag till lag om skydd för företagshemligheter. Vi anser lagförslaget vara så långtgående, att det skulle komma att utgöra ett hinder mot en rimlig insyn och en fri och öppen demokratisk diskussion om den privata företagsvärldens olika förhållanden. Lagförslaget är ensidigt. Det görs ingen godtagbar avvägning mellan offentlighetsintresset och sekretessintresset. Inriktningen är att skydda företagen från allmän insyn i en utsträckning som är orimlig. Misstanken ligger nära till hands, att det är fråga om en "Lex Bratt" – dvs. ett försök att hindra berättigad insyn och avslöjande av tvivelaktiga eller olagliga förfaranden inom företagen.

Vi är principiellt införstådda med att affärsverksamhet – såväl privat som offentlig – behöver visst sekretesskydd. Inom normal sådan verksamhet förekommer givetvis handlingar och uppgifter som bör hållas förtroliga inom företaget och mellan affärspartners. För offentlig upphandling föreligger visst sådant sekretesskydd i sekretesslagen. Ett motsvarande skydd för privat företagsverksamhet är rimligt.

Men vad det nu aktuella förslaget går ut på är något annat. Lagförslaget är inte alls ställt i den relation till informationsfriheten och tryckfrihetsbestämmelserna som gäller för sekretessbelagda uppgifter i offentlig verksamhet. Lagen lägger en fullständigt orimlig börda på den anställde. Denne skall sälunda innan ett missförhållande hos arbetsgivaren får röjas ta ställning till om denne utsätter sina anställda eller de kringboende för miljörisker eller allvarliga miljörisker. Bara om miljöriskerna är allvarliga får förhållandet avslöjas. Om den anställde t.ex. känner till att gifttunnor grävts ner på ett fabriksområde, måste han ta ställning till hur giftig substansen är innan han röjer uppgiften. Om giftet inte är tillräckligt starkt, blir röjandet av uppgiften ett lagbrott. Om den anställde misstänker att arbetsgivaren gjort sig skyldig till brott, måste han avgöra om skäligen misstanke efter mönster av terminologin i rättegångsbalken föreligger. Om graden av misstanke är lägre, är det ett brott mot den föreslagna lagen att avslöja förhållandet.

Det förhållandet att meddelarskyddskommittén i sitt arbete haft att utgå från att propositionen om skydd för företagshemligheter kommer att antas av riksdagen har utgjort ett allvarligt hinder för kommittén i dess arbete på att förstärka och utvidga meddelarskyddet.

Anställda i privatföretag skulle om propositionen antas skrämmas till tyst-

nad, även om sådant som deras samvete och respekt för landets lagar bjuder dem att berätta.

Mot. 1989/90
L810

Från en vidare utgångspunkt vill vi också påpeka att i vår tids Sverige är det inte mer hemlighetsmakeri som behövs utan mer insyn. De stora företags- och finansimperierna förstärker i en exempellös utsträckning sin makt. För medborgarna och för landets demokratiska institutioner är det ett vitalt intresse att vidga sin insyn och sina demokratiska befogenheter gentemot olika maktcentra. Det behövs en demokratisering av förhållandena istället för mer slutenhet kring maktens centra. Även om vi i vpk inte har stora illusioner om regeringen, är det dock med en viss förvåning vi noterar hur ringa intresse för samhällets demokratisering som här framträder. Vi är dock övertygade om att det ute i den socialdemokratiska rörelsen liksom hos många andra medborgargrupper finns ett starkt sådant intresse.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1987/88:155,
2. att riksdagen hos regeringen begär ett nytt lagförslag där kraven på offentlig insyn i företag och möjlighet till ifrågasättande och demokratisk diskussion är tillgodosedda.

Stockholm den 25 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Elisabeth Persson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)